

[Bertel Dahlgaard.]

danne maatte være afhængig af, at de formaede at samle et Vælgertal, som svarede til det Gennemsnitstal, der i øvrigt staaer bag et Mandat. Det radikale Venstre ønsker en øget Frihed for Vælgerne i Valget af Repræsentanter; vi ønsker ikke en kunstig Indkapsling af Partierne, men selvfølgelig maa det samtidig sikres, at Vælgere, der stemmer paa et Parti, faar den Repræsentation, der svarer til deres Antal. Men hele dette Spørgsmaal maa nu nøje prøves i den kommende Valglovskommission.

I øvrigt vil jo, hvis Flertallets Ændringer vedtages, Stillingen være den, at der fra alle Sider er givet Tilslutning til, at der i Løbet af et kort Aaremaal forberedes og gennemføres en Valglovsrevision, forhaabentlig i Tilknytning til en Grundlovsændring, og dernæst, at der er skabt Sikkerhed for, at ved Valg, som maatte komme i Tiden inden denne Revision, vil alle Partier og Retninger faa den Repræsentation i Folketinget, som svarer til deres Styrke blandt Vælgerne. Det er indlysende — som det ogsaa er berørt af tidligere Talere — at den Situation, der opstod sidste Efteraar, da et Parti her i Tinget ved en Manøvre, der var et Brud paa Valglovens Forudsætninger, opnaaede et betydeligt Antal Mandater ud over hvad Partiets Styrke blandt Vælgerne svarer til, ikke skal kunne gentage sig. Vi har nu hørt, at Venstre og Venstres Ordfører ved denne Behandling føler sig ilde behandlet ved, at der sattes en Stopper herfor, men jeg maa sige til den ærede Ordfører, at der er ingen Grund til Vrede; Partiet blev advaret i Tide.

Den 3. Oktober i Fjor, da Folketinget enstemmigt vedtog at udtale, at Anmeldelse af nye Partier, der alene har til Formaal at opheve Virkninger af Bestemmelserne i Valglovens § 44 om, at Partier, som ved Valget i Kreds- og Amtsmandater har opnaaet det Antal Mandater, som deres Stemmetal berettiger dem til, ikke kan opnaa Andel i Tillægsmandaterne, strider mod Valglovens Mening og Hensigt, den Dag paatog Folketinget sig selvfølgelig en Forpligtelse til at sikre, at noget saadant ikke mere skal kunne finde Sted. Havde Venstre handlet efter Folketingets Udtalelse og opgivet Manøvren og nøjedes med den Fortrinsstilling, som Valgloven faktisk i Forvejen gav Partiet, havde vi ikke nu staaet i disse Valglovsforhandlinger. Men dette, at Venstre nu nødes til at arbejde paa lige Fod med de andre Partier, berettiger virkelig ikke Partiet til at fremsætte den bundurigtige Paastand, at Valgloven efter de Ændrin-

ger, der her foreslaas, ikke opfylder Grundlovens Bud om Hensyntagen til de tyndtbefolkede Egne.

Jeg saa forleden Dag, at en kendt Venstremand i „Gads Danske Magasin“s Aprilhæfte har skrevet en Artikel, hvori han fastslaar, at alle andre Partier end Venstre er tilbøjelige til at se bort fra Grundlovsbestemmelsen og sætte den rent matematiske Retfærdighed i Højsædet. Det er meget sjældent, man ser en Mand i en Tidsskriftartikel nedlade sig til at fremsætte en positiv Usandhed. Jeg har i Aarenes Løb deltaget i mange og omfattende Valglovsforhandlinger, men jeg har aldrig hos noget Parti mødt en Tendens til at ville sidde Grundlovens Bestemmelser overhørig paa det Punkt, der her er Tale om; og det forekommer mig, at det dog virkelig ikke gaar an, at man, fordi man er uenig med andre om rent saglige Enkeltheder, fremsætter faktisk urigtige Paastande. Det er den Art Demagogi vi gerne skulde bort fra.

Til Belysning af hele dette Forhold vil jeg derfor gerne anføre de virkelige Kendsgerninger:

Valgloven af 1915, der vedtoges samtidig med den nye Grundlov, gav med Hensyn til Egnrepræsentation 912 Vælgere i Jylland samme Vægt som 1 125 Vælgere i Hovedstaden. Det Forslag til Valglovsændring, der er omtalt her i Dag, og som blev fremsat af daværende Indenrigsminister Krag i 1927, gav 957 jyske Vælgere samme Vægt som 1 095 Hovedstadsvælgere. Det Valglovsforslag, der vedtoges af Rigsdagen i 1939, og som jeg havde et særligt Ansvar for, gav 925 jyske Vælgere samme Vægt som 1 150 Hovedstadsvælgere. Den gældende Valglov gav, naar vi regner 1945-Valget ud, 863 jyske Vælgere samme Vægt som 1 441 Hovedstadsvælgere, og den Valglovsændring, der nu formentlig gennemføres, giver 893 jyske Vælgere samme Vægt som 1 243 Hovedstadsvælgere. Hvis man senere vil se de Tal, jeg her nævner, efter, vil man se, at det foreliggende Forslag tager endog større Hensyn til Jylland end Valgloven af 1915 og end det foresloges af Venstres Indenrigsminister i 1927.

Forholdet kan ogsaa belyses paa en anden Maade. Det Forslag, daværende Indenrigsminister Krag fremsatte i 1927, tildelte Hovedstaden 21 pCt. af Folketingsmændene og Jylland 45 pCt. Det Forslag, som nu formentlig gennemføres, tildeler Hovedstaden 19 pCt. af Folketingsmændene og Jylland 47 pCt. Jeg tror derfor, man maa høre op med denne vildledende Agitation.